

Tweede beoordeling Moldavië

Inleiding

In Bijlage I van de Procedurerichtlijn is – kort gezegd - bepaald dat een land als veilig land van herkomst wordt beschouwd wanneer kan worden aangetoond dat er algemeen gezien en op duurzame wijze geen sprake is van vluchtelingrechtelijke vervolging, of van foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing in de zin van artikel 3 EVRM. Bij deze beoordeling wordt onder meer rekening gehouden met de mate waarin bescherming wordt geboden door:

1. De desbetreffende wetten en andere voorschriften van het betrokken land en de wijze waarop die worden toegepast;
2. De naleving van de rechten en vrijheden in het EVRM en/of het IVBPR en/of het Anti-Folterverdrag, in het bijzonder met betrekking tot het recht op leven (artikel 2 EVRM), het verbod van foltering (artikel 3 EVRM), het verbod van slavernij en dwangarbeid (artikel 4, eerste lid, EVRM) en het verbod om straf op te leggen zonder dat daaraan een wettelijke bepaling voorafgaat (artikel 7 EVRM);
3. De naleving van het non-refoulementbeginsel overeenkomstig het Verdrag van Genève;
4. De beschikbaarheid van een systeem van daadwerkelijke rechtsmiddelen tegen schendingen van voornoemde rechten en vrijheden.

Ten aanzien van Moldavië dient vooropgesteld te worden dat een deel van Moldavië de facto niet onder effectief overheidsgezag staat van de Moldavische autoriteiten. Het betreft Transnistrië, het gebied ten oosten van de rivier de Dnjestr. Dit is een de facto afgescheiden gebied, waarvan de onafhankelijkheid door geen enkele VN-lidstaat wordt erkend. De mensenrechtenreputatie van Transnistrië is zonder meer slecht.¹ Hierna wordt uitsluitend ingegaan op de situatie in het deel van Moldavië waarover de Moldavische autoriteiten effectief gezag hebben.

Verdragen, wetten en voorschriften

Moldavië is partij bij de volgende verdragen:

- Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;²
- Internationaal Verdrag inzake de burgerrechten en politieke rechten, inclusief de twee daarbij behorende facultatieve Protocollen;³
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke en ontorende behandeling of bestraffing;⁴
- Het Verdrag betreffende de status van vluchtelingen en het daarbij behorende Protocol.⁵

Moldavië is een republiek met parlementaire democratie. De grondwet voorziet in een meerpartijenstelsel met een wetgevende en uitvoerende macht, een onafhankelijke rechterlijke macht en een duidelijke scheiding van machten. De wetgevende macht is belegd bij het parlement in een eenkamerstelsel.⁶ Moldavië kent een competitieve electorale omgeving. Verkiezingen worden professioneel en onpartijdig georganiseerd, ondanks een gebrek aan middelen.⁷ De parlementsverkiezingen van 2014 en 2019 en de presidentsverkiezingen van 2016 voldeden aan de meeste normen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), maar

¹ Zie bijvoorbeeld het Country report van het US State Department; Moldova, 2018;

<https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

² <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/005132>

³ <http://indicators.ohchr.org/>

⁴ <http://indicators.ohchr.org/>

⁵ <http://www.unhcr.org/protection/basic/3b73b0d63/states-parties-1951-convention-its-1967-protocol.html>

⁶ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Summary;

<https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁷ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/moldova>

er waren ook meldingen van niet-transparante campagnefinanciering, onevenwichtige media-aandacht voor bepaalde partijen, ruwe campagnes, en beschuldigingen van omkoperij.⁸

Bij wet wordt voorzien in een onafhankelijk rechtssysteem en dat verdachten onschuldig zijn totdat het tegendeel is bewezen. Foltering en mishandeling zijn verboden, evenals discriminatie op grond van seksuele oriëntatie. De wet voorziet voorts in vrijheid van meningsuiting, inclusief persvrijheid. Het recht op godsdienstvrijheid wordt voor individuen beschermd en religieuze groepen zijn volgens de grondwet autonoom en onafhankelijk van de staat. De grondwet verbiedt voorts willekeurige inmenging in de privacy, familie, huis of correspondentie, tenzij dat noodzakelijk is om de staatsveiligheid, economische welzijn of openbare orde te verzekeren, of om misdrijven te voorkomen. De grondwet voorziet er voorts in dat de overheid aansprakelijk is wanneer de autoriteiten de rechten van een persoon schenden.⁹

De Moldavische overheid kent een mensenrechtenombudsman die volledig operationeel is. De wet voorziet erin dat de ombudsman onafhankelijk is van politieke invloed en dat hij of zij wordt benoemd voor een niet-verlengbare periode van zeven jaar.¹⁰

Algemene mensenrechtensituatie

Belangrijke onderwerpen op het gebied van mensenrechten waren foltering in gevangenissen en psychiatrische inrichtingen, slechte gevangenisomstandigheden, willekeurige arrestaties en detentie door de autoriteiten, beperkingen van de vrijheid van media, corruptie op hoog niveau, gedwongen abortussen en seksueel geweld tegen personen met een beperking in instituties.¹¹

In haar rapport van 13 december 2018 heeft het Europees Comité inzake de voorkoming van folteringen en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen aanbevolen dat de Moldavische regering maatregelen neemt om de informele hiërarchie tussen gevangenen onderling die door de autoriteiten wordt benut om de orde in gevangenissen te bewaren, aan te pakken.¹²

In juni 2018 werden de tussentijdse verkiezingen voor het burgemeesterschap van Chişinău, die door de oppositie waren gewonnen, ongeldig verklaard. Deze ongeldigverklaring werd door de EU en andere internationale actoren als niet-transparant aangemerkt. Onder andere naar aanleiding hiervan besloot de EU de financiële ondersteuning te herijken en te verminderen en te focussen op projecten die direct ten goede komen aan de bevolking van Moldavië. In de slotopmerkingen van het Joint Staff Working Document merkt de Europese Commissie verder op dat er in 2018 sprake is geweest van een terugval in democratische standaarden en de rechtsstaat. De EU heeft zich bereid verklaard om met de nieuwe regering samen te werken ten aanzien van de hervormingen en de basisprincipes die zijn vastgelegd in de EU-Moldavië Associatieovereenkomst. In juli 2019 heeft de EU de financiële ondersteuning hervat. Volgens de Europese Commissie is een robuuste vooruitgang nodig op het gebied van hervormingen van de rechterlijke macht, de economie, het

8

https://www.consilium.europa.eu/media/40700/swd_2019_325_f1_joint_staff_working_paper_en_v10_p1_10_45191.pdf, p. 2-3; US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Summary; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁹ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018;

<https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

¹⁰ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 5;

<https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

¹¹ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Summary;

<https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

¹² Report to the Government of the Republic of Moldova on the visit to the Republic of Moldova carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), 13 december 2018, <https://rm.coe.int/16809022b9>, geraadpleegd op 12 november 2019

waarborgen van de rechtsstaat en de democratische waarden en het waarborgen van pluriforme media.¹³

In het *EU Annual Report On Human Rights And Democracy In The World* wordt aangegeven dat meerdere waarnemers een verslechtering van de democratische standaarden en de *rule of law* constateerden in 2018.¹⁴

Amnesty International schrijft dat Moldavië in de laatste jaren enige vooruitgang heeft geboekt op het gebied van mensenrechten. Wetten zijn aangepast en er zijn belangrijke stappen genomen om foltering aan te pakken. Er moeten echter nog wel meer worden gedaan om mishandeling structureel aan te pakken en om mensenrechten na te leven.¹⁵

In mei 2018 is het nieuwe Actieplan voor de mensenrechten aangenomen door het parlement. Het doorvoeren ervan is echter vertraagd en de secundaire wetgeving moet nog worden goedgekeurd.¹⁶

Moldavië is in 2019 gestegen in de Fragile States Index: het staat nu op de 103^e plaats (98 in 2018), maar belangrijker is dat de score is verbeterd: 67,1 tegen 72 voorheen (Ter vergelijking: Finland staat 178^e (16,9 punten) en Jemen 1^e (113,5 punten)).¹⁷

De Amerikaanse ngo Freedom House heeft Moldavië aangemerkt als een *'partly free country'*, waarbij het op een schaal van 1 tot 7 (1 meest vrij en 7 minst vrij) een score van 3 heeft voor wat betreft *'political rights'* (gelijk aan 2018) en een score van 4 voor wat betreft *'civil liberties'* (3 in 2018, één punt achteruitgang, derhalve). De totaalscore van Moldavië is teruggelopen van 61 in 2018 naar 58 in 2019. Freedom House merkt op dat het recht op vereniging, vrije meningsuiting en geloofsovertuiging grotendeels worden beschermd. Niettemin wordt het democratisch bestuur gehinderd door corruptie in de overheidssector, de banden tussen grote politieke partijen en economische belangen en tekortkomingen in de rechtsstaat.¹⁸

In 2018 deed het Europees Hof voor de Rechten van de Mens 33 uitspraken in zaken aangespannen tegen Moldavië, in 27 van deze uitspraken was het van oordeel dat er sprake was van minstens één schending van het EVRM. Veertien daarvan betroffen een schending op het recht van vrijheid en veiligheid, in acht gevallen ging het om onmenselijke of vernederende behandeling. Er werden in dit jaar door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geen schendingen van het folterverbod geconstateerd.¹⁹

¹³ Europese Commissie, Joint Staff Working Document, Association Implementation Report on Moldova; https://www.consilium.europa.eu/media/40700/swd_2019_325_f1_joint_staff_working_paper_en_v10_p1_10_45191.pdf

¹⁴

https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/complete_eu_country_updates_on_human_rights_and_democracy_in_the_world_2018-29.05.pdf

¹⁵ Amnesty International, Moldova: 10th anniversary of post-election police brutality marks decade of injustice and impunity, 5 April 2019; <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/04/moldova-10th-anniversary-of-post-election-police-brutality-marks-decade-of-injustice-and-impunity/>

¹⁶ Europese Commissie, Joint Staff Working Document, Association Implementation Report on Moldova; https://www.consilium.europa.eu/media/40700/swd_2019_325_f1_joint_staff_working_paper_en_v10_p1_10_45191.pdf

¹⁷ <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/951171705-Fragile-States-Index-Annual-Report-2017.pdf> en <https://fragilestatesindex.org/wp-content/uploads/2019/03/9511904-fragilestatesindex.pdf>

¹⁸ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/moldova>

¹⁹ https://www.echr.coe.int/Documents/Stats_violation_2018_ENG.pdf

Recht op leven

Er zijn geen meldingen dat de regering of politieagenten om politieke redenen burgers hebben gedood.²⁰

Verbod van foltering

De wet verbiedt foltering en mishandeling, maar er waren meldingen hiervan met name in detentiefaciliteiten en psychiatrische instellingen. Er waren gevallen van mishandeling in voorarrest in politiebureaus.²¹

In 2016 schreef het mensenrechtencomité van het International Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten dat, ondanks de constatering dat de autoriteiten stappen hebben gezet, er zorgen blijven over meldingen van mishandeling en andere wrede, onmenselijke en ontferende behandelingen. Deze zorgen gaan vooral over het gebruik hiervan door de politie gedurende de arrestatie en tijdens de periode van vooronderzoek.²²

Het verbod op slavernij en dwangarbeid

Er zijn geen aanwijzingen dat Moldavië dit verbod overtreedt.

Recht op een eerlijk proces

Bij wet wordt voorzien in een onafhankelijk rechtssysteem, alhoewel het een probleem bleef dat ambtenaren niet altijd deze onafhankelijkheid respecteerden. Druk op het rechtssysteem en corruptie van ambtenaren zijn problematisch. Het gebrek aan onafhankelijkheid van de rechtsmacht ging gepaard met beschuldigingen dat sommige rechters hun uitspraken baseerden op basis van politieke orders of uit angst voor represailles. Zaken werden vaak niet willekeurig toegewezen, zoals vereist in de wet.²³

In het Moldavische systeem ontbreekt het vaak aan een behoorlijke rechtspleging. Wijdverbreid gebruik van detentie in voorarrest, vervolging van advocaten van de verdediging en niet-transparante processen bleven bestaan. Sommige strafvervolgingen zijn politiek gemotiveerd, met name waar het gaat om mensenrechtenadvocaten en leden van de oppositie.^{24, 25, 26} Belangrijke zaken werden behandeld achter gesloten deuren, ondanks wetgeving die audio- en video-opnamen toestaat.²⁷

Bij wet zijn verdachten onschuldig totdat het tegendeel is bewezen, de autoriteiten respecteerden dit echter niet altijd. In sommige gevallen brachten opmerkingen van rechters dit principe in

²⁰ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1a; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

²¹ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1c; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

²² Human Rights Committee of the International Covenant on Civil and Political Rights: Concluding observations; http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR/C/MDA/CO/3&Lang=En

²³ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1e; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

²⁴ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/moldova>

²⁵ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1e; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

²⁶ Europese Commissie, Joint Staff Working Document, Association Implementation Report on Moldova; https://www.consilium.europa.eu/media/40700/swd_2019_325_f1_joint_staff_working_paper_en_v10_p1_10_45191.pdf

²⁷ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/moldova>

gevaar. Advocaten kregen vaak pas laat een zaak toegewezen, waarbij zij onvoldoende voorbereidingstijd hadden. Dit resulteert in inbreuken op het recht op rechtsbijstand.²⁸

Naleving non-refoulementbeginsel

Volgens de mensenrechtenorganisatie Promo-Lex leverden de autoriteiten personen uit aan de niet-erkende autoriteiten van Transnistrië zonder behoorlijk proces. Deze praktijk werd al in 1999 ongrondwettig verklaard door de rechtspraak, maar de praktijk is informeel blijven bestaan.²⁹

Andere grondrechten

Er zijn geen meldingen van politiek gemotiveerde verdwijningen.

De Roma bleven een van de meest kwetsbare minderheidsgroepen in het land met een hoger risico op marginalisatie, ondervertegenwoordiging in politieke besluitvorming, analfabetisme en sociale vooroordelen. Ook is er sprake van een lager opleidingsniveau, hoge mate van schooluitval, beperkte toegang tot medische zorg en hogere werkloosheid. Vooral Roma vrouwen zijn kwetsbaar, omdat zij zowel op basis van etniciteit als van gender worden gediscrimineerd.³⁰ Er zijn geen wetten die de mogelijkheid van vrouwen en minderheidsgroepen beperken in het deelnemen aan het politieke proces.³¹ In februari 2019 werd voor het eerst een Roma verkozen in het nationale Moldavische parlement.³²

In juni 2016 heeft de Moldavische regering een nieuw Actieplan ter ondersteuning van de Romabevolking voor 2016 – 2020 goedgekeurd. Dit bevat onder meer maatregelen op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting, gezondheidszorg, alsmede sociale bescherming, cultuur en deelname in besluitvorming. In december 2017 is de Strategie voor de Consolidatie voor interetnische relaties voor 2017-2027 aangenomen.³³ De Europese Commissie tegen Racisme en Intolerantie (ECRI) schrijft dat de nationale Roma-strategie nog niet volledig is geïmplementeerd en dat de situatie van Roma extreem moeilijk blijft.³⁴

Racisme en haatzaaien zijn toegenomen in het politieke debat, waarbij voornamelijk LHBTI's, Roma, immigranten en personen uit de zwarte gemeenschap het doelwit zijn. Vooroordelen tegen LHBTI zijn wijdverspreid en deze personen ondervinden verschillende vormen van discriminatie in het dagelijks leven.³⁵

De wet verbiedt discriminatie op grond van seksuele oriëntatie. Sociale discriminatie op grond van seksuele oriëntatie en genderidentiteit bleef bestaan. Vanuit de LHBTI-gemeenschap werden meldingen gedaan van fysiek en verbaal misbruik. In de meeste gevallen was de politie terughoudend in het starten van zaken tegen de daders. In september 2018 verklaarde president Igor Dodon dat LHBTI een belediging zijn voor de waarden en de publieke moraal van het land en

²⁸ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1e; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

²⁹ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1d; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

³⁰ ECRI report on the Republic of Moldova (fifth monitoring cycle) adopted on 20 June 2018, published on 2 October 2018, <https://rm.coe.int/fifth-report-on-the-republic-of-moldova/16808de7d7>

³¹ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 3; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

³² <https://profiles.rise.md/profile.php?id=190531104627&lang=eng>

³³ <https://rm.coe.int/fifth-report-on-the-republic-of-moldova/16808de7d7>

³⁴ ECRI report on the Republic of Moldova (fifth monitoring cycle) adopted on 20 June 2018, published on 2 October 2018, <https://rm.coe.int/fifth-report-on-the-republic-of-moldova/16808de7d7>

³⁵ ECRI report on the Republic of Moldova (fifth monitoring cycle) adopted on 20 June 2018, published on 2 October 2018, <https://rm.coe.int/fifth-report-on-the-republic-of-moldova/16808de7d7>

dat het organiseren van festivals, parades en evenementen die bijdragen aan het verspreiden van immorele principes sterk moesten worden veroordeeld en zelfs verboden.³⁶

De ngo Genderdoc-M organiseerde in mei 2018 het 17^e LHBTI-festival, dat uitmondde in een solidariteitsmars op 19 mei. Ondanks tegenprotesten, was er veel politie om het evenement te beveiligen, waardoor gewelddadigheden werden voorkomen en de mars veilig kon worden uitgelopen.³⁷ Ook in 2019 ondervond de mars, ondanks tegendemonstraties, geen problemen.³⁸ Dit in tegenstelling tot 2017, toen de Moldavische LHBTI-mars werd gestopt door de politie, omdat, zo stelde zij, het doorzetten ervan had kunnen leiden tot gewelddadige botsingen met tegendemonstranten.³⁹

De wet voorziet in vrijheid van meningsuiting, inclusief persvrijheid, maar dit werd niet altijd gerespecteerd. Er bleef sprake van druk op de onafhankelijke media en een aantal onderzoeksjournalisten meldde dat zij werden geïntimideerd en lastiggevallen na het publiceren van artikelen over politieke figuren hadden gepubliceerd. Veel media zijn in handen van ondernemingen die de regering steunen. Kleinere bedrijven hebben het vaak moeilijk om tegen deze ondernemingen te concurreren. De mogelijkheden om aan advertentie-inkomsten te komen zijn niet gelijk verdeeld.⁴⁰ Moldavië is in 2018 één plaats achteruitgegaan op de World Press Freedom Index van Reporters without Borders en in 2019 nog eens tien plaatsen. Moldavië staat nu op de 91e plek van in totaal 180 landen.⁴¹ Individuele kunnen over het algemeen vrij meedoen in discussies van een gevoelige of politieke aard zonder angst voor repercussies.⁴²

De grondwet beschermt het recht op godsdienstvrijheid en bepaalt dat religieuze groepen autonoom zijn en onafhankelijk van de staat. De wet, echter, erkent het 'uitzonderlijk belang' van het orthodox christendom.⁴³

De vrijheid van vereniging wordt gegarandeerd in de Moldavische grondwet en wordt meestal gerespecteerd in de praktijk. Protesten met betrekking tot de nieuwe kieswetten in 2017 leidden niet tot meldingen over detenties, maar sommige demonstranten werden lastiggevallen door de politie.⁴⁴

De grondwet verbiedt willekeurige inmenging in de privacy, familie, huis of correspondentie, tenzij dat noodzakelijk is om de staatsveiligheid, economische welzijn of openbare orde te verzekeren, of om misdrijven te voorkomen. In 2018 voldeden overheidsdiensten vaak niet aan deze bepalingen. In een aantal media verschenen delen van persoonlijke e-mailberichten van verschillende

³⁶ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 6;

<https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

³⁷ Zie ook: ECRI report on the Republic of Moldova (fifth monitoring cycle) Adopted on 20 June 2018, published on 2 October 2018, <https://rm.coe.int/fifth-report-on-the-republic-of-moldova/16808de7d7>

³⁸ Euronews, Moldovan Pride march met by opposing groups;

<https://www.euronews.com/2019/05/20/moldovan-pride-march-met-by-opposing-groups>

³⁹ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/moldova>

⁴⁰ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 2a;

<https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁴¹

https://www.consilium.europa.eu/media/40700/swd_2019_325_f1_joint_staff_working_paper_en_v10_p1_10_45191.pdf

⁴² <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/moldova>

⁴³ US State Department, 2018 Report on International Religious Freedom: Moldova;

<https://www.state.gov/reports/2018-report-on-international-religious-freedom/moldova/>

⁴⁴ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/moldova>

oppositieleiders. Het aantal onbevestigde meldingen van illegale telefoontaps, bedreigingen tegenover familieleden en intimidaties van regionale oppositieleiders steeg gedurende 2018.⁴⁵

Daadwerkelijke rechtsmiddel tegen schendingen

Een bepaling in de grondwet voorziet erin dat de overheid aansprakelijk is wanneer de autoriteiten de rechten van een persoon schenden. Burgers hebben het recht op een schadevergoeding bij mensenrechtenschendingen. Uit uitspraken in dergelijke zaken blijkt echter dat de vergoedingen laag zijn en vaak niet worden voldaan. Wanneer alle nationale rechtsmiddelen zijn uitgeput, kunnen individuen zaken voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) brengen.⁴⁶

De Moldavische overheid kent een ombudsman die volledig operationeel is. De wet voorziet erin dat de ombudsman onafhankelijk is van politieke invloed en dat hij of zij wordt benoemd voor een niet-verlengbare periode van zeven jaar. De ombudsman kan alleen worden ontheven uit zijn functie door een twee derde meerderheid in het parlement en hij of zij mag geen lid zijn van een politieke partij. Pogingen om de activiteiten van de ombudsman te beïnvloeden en het opzettelijk niet opvolgen van de aanbevelingen is strafbaar. De ombudsman onderzoekt meldingen van mensenrechtenschendingen, adviseert het parlement en andere overheidsorganen, treedt op als mediator, dient initiatiefwetgeving in bij het parlement, legt wetgeving voor bij het Constitutioneel Hof ter beoordeling en draagt mensenrechtzaken aan bij de rechtbanken. Er is ook een kinderombudsman ter bescherming van de rechten van het kind.⁴⁷

De ngo-sector is levendig. Leaders van ngo's hebben de regering ervan beschuldigd dat zij ten onrechte worden bestempeld als 'politieke partizanen'. Mensenrechtenadvocaten en -activisten ondergingen smaadcampagnes en gerichte strafrechtelijke onderzoeken en vervolgingen.⁴⁸

De autoriteiten hebben zelden succesvol ambtenaren die zich schuldig maakten aan mensenrechtenschendingen, betrokkenheid bij mensenhandel of corruptie vervolgd of bestraft. Selectieve vervolging van ambtenaren vanwege politieke redenen nam toe. Straffeloosheid bleef een probleem. Oppositiepartijen melden een toename van druk en politiek gemotiveerde detenties gedurende 2018.⁴⁹

Gedurende 2018 heeft het Women's Law Center in samenwerking met het National Institute of Justice meer dan honderd rechters, opsporingsambtenaren en aanklagers getraind in het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld.⁵⁰

Asielaanvragen van Moldaviërs

Aantal eerste asielaanvragen in Nederland (afgerond op tientallen)⁵¹:

2017: 342

2018: 831

2019 (t/m oktober): 838

⁴⁵ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1f; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁴⁶ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 1e; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁴⁷ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 5; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁴⁸ <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2019/moldova>

⁴⁹ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Executive Summary; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁵⁰ US State Department, Country reports on Human Rights Practices; Moldova, 2018, Section 6; <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>

⁵¹ IND, Asylum Trends, Monthly Report on Asylum Applications in The Netherlands, October 2019; https://ind.nl/en/Documents/AT_oktober_hoofdrapport.pdf

Moldavië is door twee EU-lidstaten geplaatst op een nationale lijst met veilige landen van herkomst, namelijk Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Conclusie

Op basis van de bovengenoemde informatie wordt er geconcludeerd dat er geen sprake is van systematische vervolging van bepaalde groepen in Moldavië. Moldavië is partij bij een aantal belangrijke mensenrechtenverdragen en heeft wetten en andere voorschriften die waarborgen bieden, maar deze worden niet in alle opzichten voldoende gehandhaafd. De parlementaire verkiezingen werden in het algemeen als vrij aangemerkt en er is sprake van een competitief electoraal klimaat. Daarnaast wordt het recht van vergadering, het recht van meningsuiting en dat van religie grotendeels nageleefd. Voorts bestaan er geen wettelijke belemmeringen voor de vertegenwoordiging van vrouwen en minderheden. Ondanks wetgeving die marteling verbiedt, zijn psychologische martelingen en vernederende behandelingen volgens experts gebruikelijk in strafinstellingen en psychiatrische instellingen. De vrijheid van meningsuiting, met name de persvrijheid, wordt niet voldoende gerespecteerd. Onderzoeksjournalisten en onafhankelijke media hebben te maken met intimidatie en achterstelling. Er is sprake van discriminatie en haatzaaien, met name ten aanzien van Roma en LHBTI's. Slachtoffers van mensenrechtenschendingen krijgen regelmatig geen toegang tot effectieve rechtsmiddelen. Er zijn aanwijzingen dat eigen burgers worden verwijderd of uitgeleverd naar gebieden waar zij worden vervolgd of een reëel risico lopen op een onmenselijke behandeling. Sinds de vorige beoordeling in 2017 is er geen verbetering opgetreden in de rechtspleging en op punten is zelfs sprake van achteruitgang.

Op grond hiervan wordt geconcludeerd dat Moldavië niet kan worden aangemerkt als een veilig land van herkomst.